

Konsekvenser av smitteverntiltakene høsten 2020

Smittesituasjonen høsten 2020 har vært utfordrende for mange skoler og elever. Fraværet blant elever og ansatte har vært høyt, blant annet fordi terskelen for å være hjemme ved sykdomstegn har vært lav (Utdanningsdirektoratet 2020).

STATISTIKK | SIST ENDRET: 22.01.2021

Her finner du [andre fakta om grunnskolen skoleåret 2020-21](#), status for lærernormen, og en egen del om voksne som får grunnskoleopplæring.

Innhold

Konsekvenser av smitteverntiltakene høsten 2020

- [Høyt fravær blant lærere i høst](#)
- [Assistenter og ledelsen har fungert som lærere også i høst](#)
- [12 prosent av elevene var borte minst én dag i uke 39](#)
- [Halvparten av skolene tilbyr opplæring hjemme etter mer enn én fraværsdag](#)
- [Noe redusert tilbud for elever med spesialundervisning og særskilt språkopplæring](#)
- [Høyt fravær også blant deltakerne på voksenopplæringen](#)

Konsekvenser av smitteverntiltakene høsten 2020

Smittesituasjonen høsten 2020 har vært utfordrende for mange skoler og elever. Fraværet blant elever og ansatte har vært høyt, blant annet fordi terskelen for å være hjemme ved sykdomstegn har vært lav (Utdanningsdirektoratet 2020).

Mange skoler har vært midlertidig stengt, helt eller delvis. På grunn av høyt fravær har andre yrkesgrupper enn lærere fungert som lærere, men færre spesialpedagoger måtte steppe inn som lærere i høst enn i vår.

Ekstra datainnsamlinger om koronasituasjonen

Utdanningsdirektoratet har innhentet kunnskap om konsekvenser av smitteverntiltakene i grunnskolen, både våren 2020 og høsten 2020.

Når vi refererer til høsten 2020 er det perioden fra skolestart til 1. oktober. Smittesituasjonen ved telletidspunktet 1. oktober var relativt lavt, og resultatene er ikke nødvendigvis generaliserbare for høsten som helhet.

Korona-spørsmålene i GSI har ikke vært testet ut så grundig som de vanlige spørsmålene i GSI. Mange av spørsmålene har også en litt annen form enn ellers i GSI. Erfaring viser at det ofte er knyttet mer usikkerhet til kvaliteten på nye spørsmål. Tallene kan likevel gi et godt bilde av situasjonen.

Høyt fravær blant lærere i høst

Totalt 12 500 lærere hadde minst én fraværsdag i uke 39 (21.–25. september). Til sammen hadde 18 prosent av lærerne minst én fraværsdag denne uken. Nesten halvparten (46 prosent) av fraværet blant lærere i uke 39 var «koronarelatert», som betyr at de enten var i risikogruppe, i karantene/isolasjon eller hadde luftveissymptomer. For 37 prosent av lærerne er det luftveissymptomer som er årsak til fraværet. Vi har ikke sammenlignbare fraværstall for tidligere skoleår.

Årsaker til fravær blant lærere i uke 39

Årsak	Antall	Andel
I risikogruppe	283	2 %
I karantene eller isolasjon	878	7 %
Luftveissymptomer	4 609	37 %
Andre årsaker	6 746	54 %
Sum	12 516	100 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet

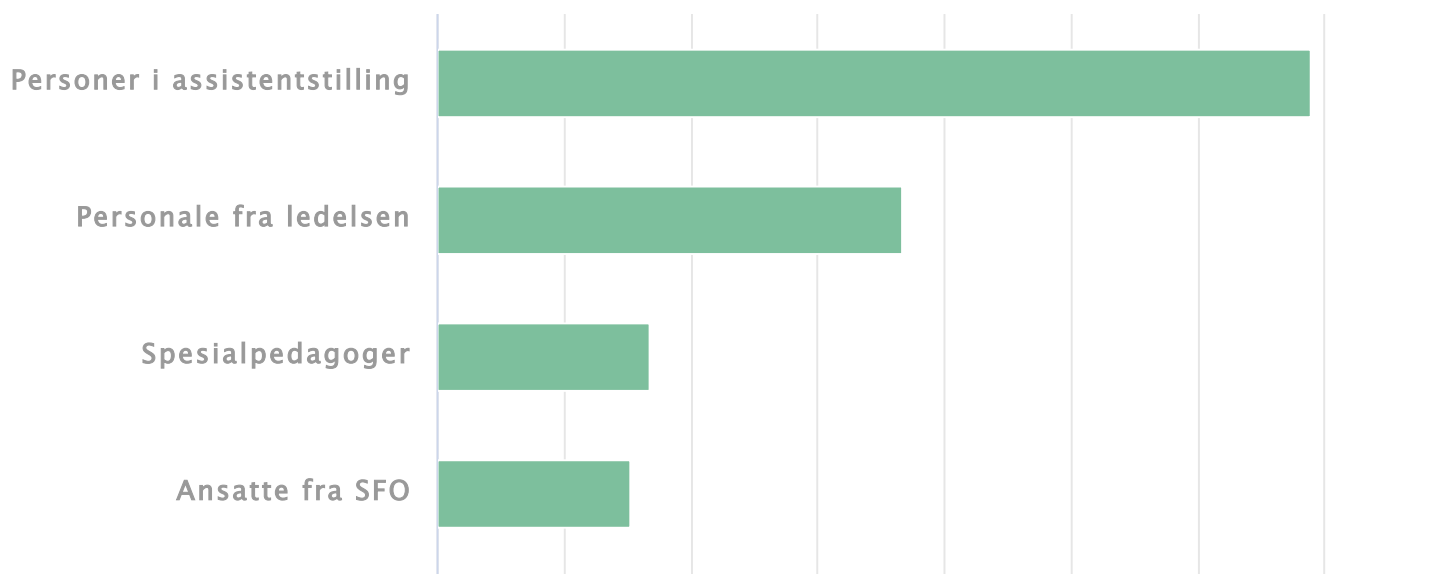
Assistenter og ledelsen har fungert som lærere også i høst

Mange skoler hadde behov for å sette inn ekstra lærerressurser fra skolestart og frem til den 1. oktober. Det gjorde at skolene satte inn ansatte som vanligvis har en annen funksjon på skolen til å fungere som lærere.

Totalt rapporterte skolene at 7 400 ansatte som ikke er lærere, fungerte som lærere i perioden fra skolestart og frem til den 1. oktober. Det var først og fremst personer i assistentstillinger og personale fra ledelsen, som måtte trå inn som lærere i denne perioden. Også spesialpedagoger, ansatte fra SFO og øvrig personale fungerte som lærere på mange skoler.

Diagram | Tabell | Last ned

Antall ansatte i annen stilling som har fungert som lærere høsten 2020 (skolestart til 1. oktober)

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Det er noen klare endringer i hvilke grupper som har blitt satt inn som lærere i høst sammenlignet med i vår. På våren var det i hovedsak assistenter og spesialpedagoger som måtte tre inn som ansvarlige for kohorter, mens i høst har spesialpedagoger i liten grad fungert som lærere. Sammenlignet med i mai er andelen assistenter som har fungert som lærere høyere i høst, og flere fra ledelsen har også blitt brukt som lærere. 11 prosent av de ansatte som måtte fungere som lærere i høst er spesialpedagoger. I mai utgjorde spesialpedagoger 30 prosent av de som måtte tre inn som ansvarlige for kohorter.

12 prosent av elevene var borte minst én dag i uke 39

Totalt hadde 73 100 elever minst én fraværsdag i uke 39 (21.–25. september), noe som utgjør 12 prosent av alle elevene. Luftveissymptomer var den hyppigst registrerte årsaken til fravær, med 53 prosent. 60 prosent av fraværet blant elevene i uke 39 var «koronarelatert». Det er ikke alle skoler som registrerer årsakene til elevenes fravær, noe som gjør at en del koronarelatert fravær trolig også ligger i kategorien «andre årsaker».

Årsaker til fravær blant elever i uke 39

Årsak	Antall	Andel
I risikogruppe	379	1 %
I karantene eller isolasjon	4 607	6 %
Luftveissymptomer	38 712	53 %
Andre årsaker	29 432	40 %
Sum	73 130	100 %

Kilde: Utdanningsdirektoratet

Halvparten av skolene tilbyr opplæring hjemme etter mer enn én fraværsdag

38 prosent av skolene oppgir at de tilbyr et alternativt opplæringstilbud hjemme fra første fraværsdag for elever som har fravær på grunn av smitte, karantene eller isolering. 53 prosent av skolene tilbyr et opplæringstilbud hjemme etter mer enn én fraværsdag. 9 prosent av skolene oppgir at de ikke tilbyr et alternativt opplæringstilbud hjemme.

Noe redusert tilbud for elever med spesialundervisning og særskilt språkopplæring

Litt over 10 prosent av elevene som er tildelt timer med spesialundervisning har fått færre timer enn normalt i perioden i høst. Det er en betydelig forbedring sammenlignet med på våren, da 1 av 3 med vedtak om spesialundervisning fikk færre timer. I tillegg til at de fikk færre timer, fikk 1 av 10 av elevene med spesialundervisning og særskilt norskopplæring da flere timer med assistent i stedet for timer med lærer (Utdanningsdirektoratet 2020).

Det at færre spesialpedagoger er blitt brukt som lærere i høst enn i vår, har betydning for om elever med spesialundervisning får opplæring som planlagt.

I høst fikk elever på 8.–10. trinn i større grad timene som normalt, enn elevene på 1.–7. trinn.

Andel elever som har fått færre timer til spesialundervisning, 2020–21

Trinn	Andel
1.-4. trinn	12 %
5.-7. trinn	12 %
8.-10. trinn	8 %
Totalt 1.-10. trinn	10 %

11 prosent av elevene som er tildelt timer med særskilt språkopplæring, har fått færre timer enn normalt i perioden fra skolestart til 1. oktober. I ukene etter gjenåpning i vår, fikk til sammenligning omtrent halvparten av elevene med særskilt norskopplæring i grunnskolen færre timer enn normalt.

I høst fikk elever på 8.–10. trinn i større grad timene som normalt, enn elevene på 1.–7. trinn.

Andel elever som har fått færre timer til særskilt språkopplæring, 2020–21

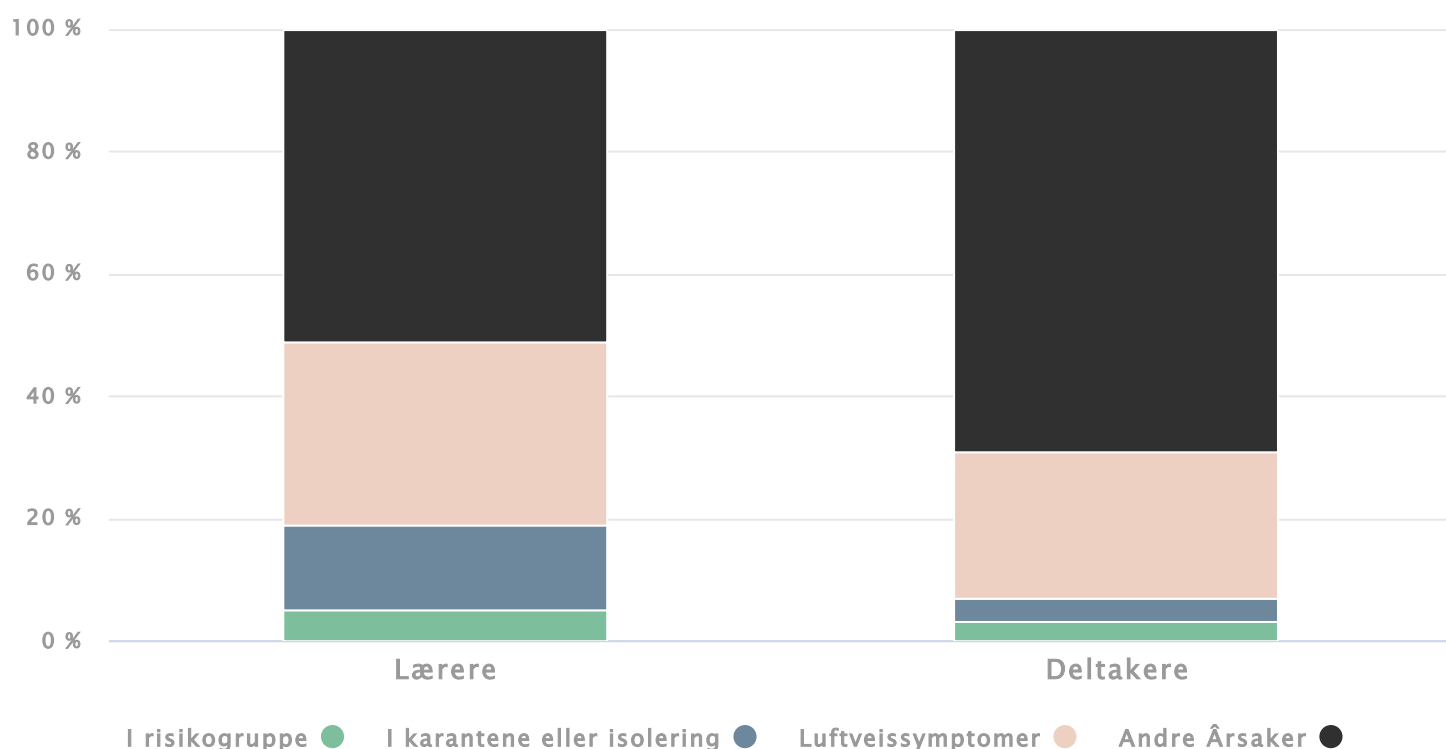
Trinn	Andel
1.-4. trinn	12 %
5.-7. trinn	13 %
8.-10. trinn	6 %
Totalt 1.-10. trinn	11 %

Høyt fravær også blant deltakerne på voksenopplæringen

Også voksne i grunnskoleopplæringen ble berørt av koronasituasjonen i høst. I uke 39 var det 248 lærere som hadde minst én fraværsdag. Dette utgjør 7 prosent av lærerne. Omtrent halvparten av lærernes fravær var «koronarelatert». Samme uke hadde 13 prosent av deltakerne minst én fraværsdag. 31 prosent av fraværet ble rapportert som koronarelatert.

Diagram | Tabell | Last ned

Fraværsårsak blant lærere og deltakere, uke 39 2020

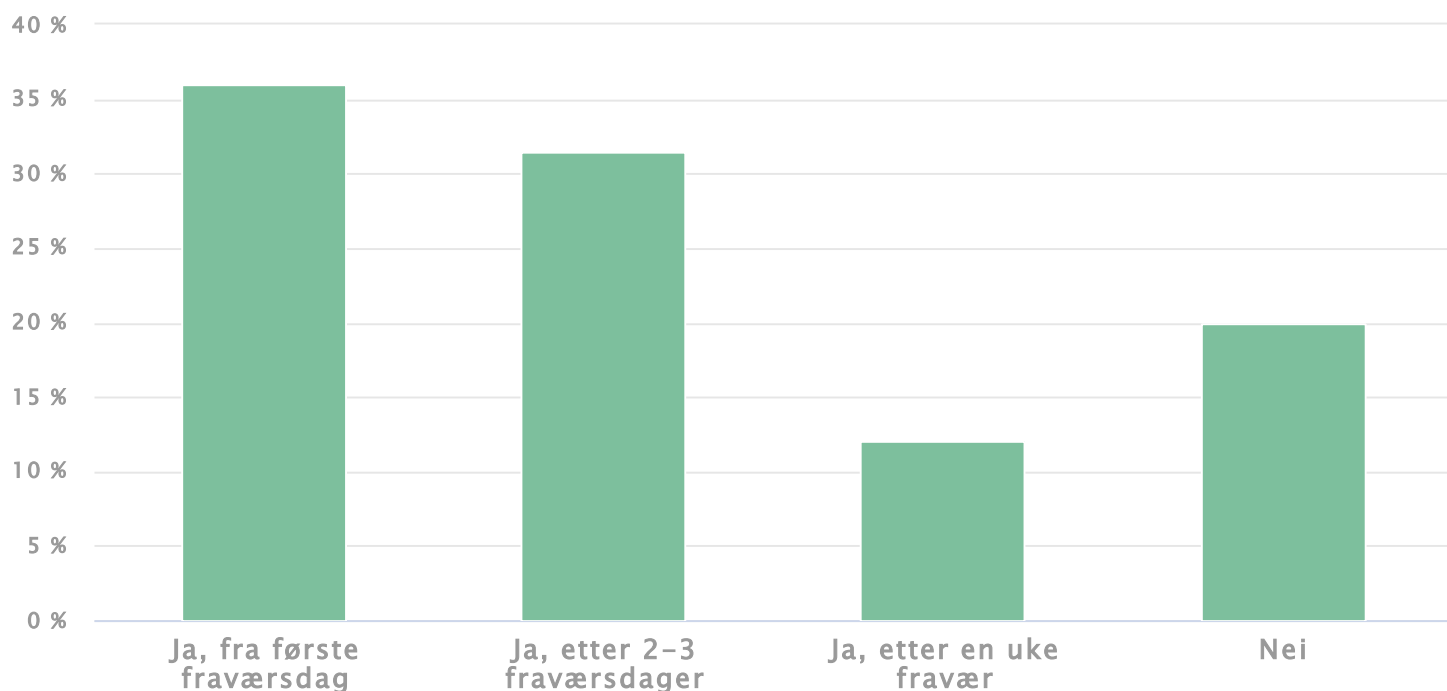
Kilde: Utdanningsdirektoratet

Mange av enhetene oppgir at de har et alternativt tilbud til deltakere som må holde seg hjemme på grunn av smitte, karantene eller isolering. Av de 261 enhetene som har besvart dette spørsmålet, oppgir 68 prosent av

enhetene at de gir tilbud om undervisning hjemme i løpet av de tre første fraværsdagene, mens 12 prosent melder at de gir tilbud etter én ukes fravær. 20 prosent melder at de ikke har et alternativt opplegg for de som må holde seg hjemme av disse årsakene.

Diagram | Tabell | Last ned

Andel enheter som tilbyr et alternativt opplæringstilbud hjemme for deltakere som har fravær på grunn av smitte, karantene eller isolasjon

Kilde: Utdanningsdirektoratet